



Obchodní firma

© 2006 Michal Černý Ph.D.

www.michalcerny.eu | www.michalcerny.net

Pojem obchodní firmy - § 8 ObZ

- OBCHODNÍ FIRMA (FIRMA) = název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.
- Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou.
- V právním smyslu je firma odlišná od podnikatele i od jeho podniku!

Skladba obchodní firmy

- Firemní kmen
- Dodatek
- Právní předpisy mohou v závislosti na druhu podnikání určit povinný obsah obchodní firmy – jak u kmene (např. banka) nebo i u dodatku (např. povinný dodatek právní formy)

Firemní kmen

- Jméno a příjmení, slovo či sousloví
- Může obsahovat obecně všechny znaky naší abecedy a v podstatě i čísla, stejně jako některé další znaky (např. . , – apod.)
- Obsah firemního kmene může být i předepsán zákonem, popř. může soud na návrh majitele starší firmy uložit povinnost upravit firemní kmen (dle podmínek rozhodnutí)

Dodatek

- Dodatek právní formy – předepsán pro obchodní společnosti, družstva a některé jiné subjekty
- Dodatek věcný – vystihuje podstatu podnikání
- Dodatek místní – umístění podnikatele
- Dodatek fantazijní – slouží doplňkově pro rozlišení
- Dodatek může stát i před kmenem – např. akademické tituly, u nichž určuje pravidla jejich uvádění VŠ zákon

Dovětek

- „v likvidaci“
- „odštěpný závod“
- Zvláštní označení, jiný režim než dodatky

Zásady a principy tvorby obchodní firmy

- Zásady se aplikují na všechny obchodní firmy obecně – bez ohledu na to, zda-li jde o firmu fyzické osoby nebo právnické osoby
- Principy tvorby – podle právní úpravy se v závislosti na statusu podnikatele aplikuje ten či onen princip při tvorbě obchodní firmy podnikatele

Zásady ...

Zásady výslovně vyjádřené v zákoně

- Zásada nezaměnitelnosti
- Zásada zákazu klamavosti – obě přímo vyjádřeny v ObZ. Jsou rovněž upraveny v OSŘ pro rejstříkové řízení (§ 200da OSŘ)

Zásady ostatní

- Zásada firemní povinnosti
- Zásada legality
- Zásada pravdivosti
- Zásada jasnosti
- Zásada jednotnosti
- Zásada nedělitelnosti

Zásada nezaměnitelnosti

- Nezaměnitelnost posuzuje rejstříkový soud již při prvozápisu do obchodního rejstříku.
- Je-li navrhována k zápisu firma zaměnitelná, rejstříkový soud zápis neprovede.

Judikatura VS Pha R 3 Cmo 52/98

- *Za zaměnitelné je třeba pokládat obchodní jméno* tehdy, pokud se shoduje (či jen nepatrně odlišuje) v určité výrazné - dominantní části s obchodním jménem jiného podnikatele. Je totiž v přirozenosti zákazníků, že jim utkví v paměti povětšinou právě taková dominantní část obchodního jména.*

* Nyní „obchodní firmu“

Judikatura VS Pha R 3 Cmo 32/97

- *Je jednáním nekalé soutěže podle § 47 ObchZ , když soutěžitel zvolí takové obchodní jméno, jež až na vypuštění označení místa podnikání (shodného se sídlem) je totožné s obchodním jménem druhého soutěžitele, ač zde bylo nepřeborné množství variant k volbě rozdílného obchodního jména.*

Judikatura NS Jc 115/98 1 Odon 5/97

- *Pro závěr, že obchodní jména právnických osob, jejichž součástí jsou odlišná sídla, jsou i nadále zaměnitelná, je rozhodující zjištění, že těmto osobám bylo vystaveno oprávnění k podnikání (činnosti) ve stejném oboru (např. koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej) nebo v oborech zaměnitelných v hospodářské soutěži; okolnost, že toto oprávnění není využíváno (podnikání nebo činnost nejsou uskutečňovány), tu žádného významu nemá.*

Judikatura VS Pha Rc 20/98 3 Cmo 808/93

- *Proti tomu, kdo užívá v obchodním rejstříku později zapsané obchodní jméno, zaměnitelné s obchodním jménem žalobce (§ 12 obch. zák.), se může žalobce domáhat odstranění závadného stavu návrhem na uložení povinnosti, aby změnil obchodní jméno.*

Judikatura VS Pha 3 Cmo 573/93

- *Dodatek, označující právní formu podnikání právnických osob, není sám o sobě dostatečným rozlišujícím prvkem v jinak zaměnitelných či přímo shodných obchodních jménech těchto právnických osob. Takový dodatek není totiž veřejností vnímán shodně jako zbývající část obchodního jména, neboť není vnímán se stejným stupněm pozornosti.*

Zásada zákazu klamavosti

- Klamavost posuzuje rejstříkový soud již při prvozápisu do obchodního rejstříku.
- Je-li navrhována k zápisu firma klamavá, rejstříkový soud zápis neprovede.

Z.firmní povinnosti | z.legality

- Každý podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku má svou obchodní firmu.
- Firma je „následek“ toho, že je podnikatel zapsán.
- Firmu podnikatel užívá v právních úkonech.
- Obchodní firma nesmí být vytvořena ani užívána v rozporu se zákonem

Principy tvorby obchodní firmy

- Princip přísné pravdy – kmeny firem FO, firemní dodatky firem PO
- Princip volné tvorby – kmen firem PO
- Princip smíšený – firmy (jako celky) určitých PO – např. obchodní společnosti, družstva etc.

Stará firma

- Firma zůstavitele (zemřelé FO) nebo právního předchůdce (prodej podniku)
- Dříve zapsaná OF osoby, která změnila své jméno
- Spolu s nástupnickým dodatkem, resp. s dodatkem obsahujícím nové (aktuální) jméno může být užívána dále
- Pravidla jsou v § 11 ObZ

Převod obchodní firmy

- Je možný jen při současném převodu podniku, bez převodu podniku je převod firmy nepřípustný

Užití jména dřívějšího společníka ve firmě PO

- Jen s jeho souhlasem je možné firmu takto užívat i nadále (§ 115)
- V případě smrti je nutný buď předchozí souhlas společníka nebo souhlas dědice ...
- Není dotčeno právo domáhat se nápravy proti zásahu do cti a důstojnosti zemřelého příbuznými dle § 15 OZ

Nároky ze užívání „špatné“ firmy

- § 12 ObZ
- (1) *Kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, může se proti neoprávněnému uživateli domáhat, aby se takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále může požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích.*
- (2) *Byla-li neoprávněným užíváním firmy způsobena škoda, lze se její náhrady domáhat podle tohoto zákona.*
- (3) *Soud může účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno, přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.*

Judikatura NS R 1 Odon 108/97

- *Slovní spojení "Podzemní stavby" je dominantním prvkem obchodních jmen žalobce a žalovaných, které utkví v paměti průměrného zákazníka, resp. spotřebitele. Dodatková slova "Bohemia" nebo dokonce "divize 1", popř. právní forma ("spol. s r. o." na rozdíl od "a. s.") nemají dostatečně výraznou rozlišovací schopnost.*

Jak a o co žalovat? (v případě zaměnitelnosti dvou zapsaných obchodních firem)

- Nelze však žalovat na zdržení se užívání obchodní firmy, je nutno žalovat na uložení povinnosti změnit obchodní firmu ...
- Je nutno obecně, avšak určitě, specifikovat požadovanou změnu, aby rozhodnutí soudu bylo vykonatelné

Názvy subjektů nezapsaných v obchodním rejstříku – „obchodní jména“ ...

- Nevztahují se ustanovení ObZ o firmě.
- FO – úkony činí pod svým jménem a příjmením
- PO – úkony činí pod svým názvem.
- FO i PO: U svého jména a příjmení nebo názvu může podnikatel nezapsaný v obchodním rejstříku užívat při podnikání odlišující dodatek nebo další označení za předpokladu, že nepůsobí klamavě a jeho užívání je v souladu s právními předpisy i dobrými mravy soutěže; takový dodatek nebo označení není firmou a je chráněn právem proti nekalé soutěži.